

Predmet C-335/21**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

27. svibnja 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:Juzgado de Primera Instancia n.º 10 *bis* de Sevilla (Prvostupanjski
sud br. 10.*bis* u Sevilli, Španjolska)**Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:**

24. svibnja 2021.

Tužitelj:

Vicente

Tuženik:

Delia

Predmet glavnog postupka

Postupak za naplatu nagrada – Nagrade za rad odvjetnika za usluge pružene njihovim klijentima – Utvrđivanje nagrada za rad odvjetnika u skladu s orijentacijskom tablicom odvjetničke komore – Odluka tajništva suda o nagradama za rad – Podnošenje zahtjeva za sudsko preispitivanje navedene odluke

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Direktiva 93/13/EEZ – Nepoštene odredbe u potrošačkim ugovorima – Ugovor o pružanju pravnih usluga – Sudski postupak kojim odvjetnik zahtijeva naplatu nagrada za rad – Postupak u kojem se sudu sužava mogućnost da po službenoj dužnosti ispita eventualnu nepoštenost odredbi potrošačkog ugovora – Direktiva 2005/29 – Nepoštene poslovne prakse

Prethodna pitanja

1. Je li u skladu s *Direktivom 93/13 i njezinim načelom djelotvornosti, u vezi s pravom na djelotvoran pravni lijek iz članka 47. Povelje*, skraćeni postupak za naplatu nagrada za rad odvjetnika koji sudu ne dopušta da po službenoj dužnosti ispita eventualnu nepoštenost odredbi sadržanih u ugovoru potpisanom s potrošačem, s obzirom na to da se ni u jednom trenutku postupka ne predviđa sudska intervencija, osim u slučaju da klijent pobija navedeni zahtjev i neka od stranaka naknadno podnese zahtjev za sudsko preispitivanje protiv konačne odluke tajništva suda?
2. Je li u skladu s *Direktivom 93/13 i njezinim načelom djelotvornosti, u vezi s pravom na djelotvoran pravni lijek iz članka 47. Povelje*, da se eventualna provjera nepoštenosti, koju sud obavlja po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke, u takvom skraćenom postupku, provodi u okviru fakultativnog zahtjeva za sudsko preispitivanje odluke koju je donijelo nesudsko tijelo poput tajništva suda i da se sud u načelu treba ograničiti isključivo na ono na što se odnosi odluka te mu se ne dopušta izvođenje drugih dokaza osim dokumenata koje su stranke već dostavile?
3. Treba li smatrati da je odredba iz ugovora između odvjetnika i potrošača, poput sporne odredbe kojom se predviđa plaćanje nagrada za rad u konkretnom slučaju da klijent povuče tužbu prije okončanja sudskog postupka ili postigne sporazum sa subjektom, a da o tome nije obavijestio odvjetničko društvo ili je postupio protivno njegovu savjetu, obuhvaćena odredbama *članka 4. stavka 2. Direktive 93/13* jer riječ je o glavnoj odredbi koja se odnosi na predmet ugovora, u ovom slučaju, na cijenu?
4. U slučaju potvrdnog odgovora na prethodno pitanje, može li se navedena odredba na koju se nijednom ne upućuje u prethodnim informacijama i kojom se utvrđuju nagrade za rad upućivanjem na tablicu odvjetničke komore s različitim pravilima koja se primjenjuju ovisno o svakom konkretnom slučaju, smatrati jasnom i razumljivom u skladu s navedenim *člankom 4. stavkom 2. Direktive 93/13*?
5. U slučaju niječnog odgovora na prethodno pitanje, može li se nepoštenom poslovnom praksom u smislu Direktive 2005/29 smatrati uključivanje odredbe poput one o kojoj je riječ u ugovor sklopljen između odvjetnika i potrošača, na koju se nijednom ne upućuje u poslovnoj ponudi i prethodnim informacijama i kojom se utvrđuju nagrade za rad odvjetnika pukim upućivanjem na tablicu odvjetničke komore s različitim pravilima koja se primjenjuju ovisno o svakom konkretnom slučaju?

Navedene odredbe prava Unije

– Članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

– Uvodne izjave 21. i 24., članci 3. i 4., članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima.

– Članak 2. stavak 1. točka (d) i članci 5., 6., 7. i 11. Direktive 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu.

Navedene odredbe nacionalnog prava

– Ley de Enjuiciamiento Civil (Zakon o građanskom postupku, u daljnjem tekstu: LEC).

U skladu s člankom 35. LEC-a, odvjetnici mogu od stranke koju su zastupali zatražiti isplatu nagrada za pružanje usluga. Nakon podnošenja takvog zahtjeva, tajništvo suda od dužnika zahtijeva da plati traženi iznos ili da pobija zahtjev. U slučaju pobijanja zahtjeva, tajništvo suda dužno je donijeti odluku i utvrditi nagrade za rad odvjetnika, uz napomenu da će uslijediti ovrha ako dužnik ne obavi plaćanje. Protiv navedene odluke može se podnijeti zahtjev za sudsko preispitivanje.

– Ley 2/1974, de 13 de febrero, sobre Colegios Profesionales (Zakon 2/1974 od 13. veljače o strukovnim komorama), u verziji koja proizlazi iz Leya 25/2009, de 22 de diciembre (Zakon 25/2009 od 22. prosinca) (BOE br. 308. od 23. prosinca 2009.).

U skladu s tim zakonom, strukovnim komorama zabranjeno je utvrđivanje orijentacijskih tablica ili sastavljanje drugih uputa o nagradama za rad, ne dovodeći u pitanje ono što je propisano četvrtom dodatnom odredbom. U skladu s tom dodatnom odredbom, strukovne komore mogu sastaviti orijentacijske kriterije isključivo u svrhu procjene troškova i naplate nagrade za rad odvjetnika.

– Real Decreto 658/2001, de 22 de junio, por el que se aprueba el Estatuto General de la Abogacía Española (Kraljevska uredba 658/2001 od 22. lipnja o potvrđivanju Općeg zakona o španjolskom odvjetništvu) (BOE br. 164 od 10. srpnja 2001.), u verziji koja se primjenjuje na činjenice iz glavnog postupka.

Općim zakonom o španjolskom odvjetništvu, u njegovoj verziji koja se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku, utvrđuje se da odvjetnik ima pravo na primjerenu novčanu naknadu za pružene usluge, kao i na naknadu nastalih troškova. Iznos nagrada za rad slobodno se dogovara između klijenta i odvjetnika, u skladu s deontološkim pravilima i pravilima tržišnog natjecanja. Također se utvrđuje, u slučaju nepostojanja drukčijeg izričitog sporazuma među strankama, da se za utvrđivanje nagrada za rad kao mjerilo mogu uzeti u obzir orijentacijske tablice odvjetničke komore na čijem području predmetni odvjetnik djeluje; a koje su, u svakom slučaju, podredne dogovorenim i primjenjuju se u slučajevima nalaganja snošenja troškova protivnoj stranci.

– Real Decreto Legislativo 1/2007, de 16 de noviembre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias (Kraljevska zakonodavna uredba 1/2007 od 16. studenoga kojom se potvrđuje preinačeni tekst Općeg zakona o zaštiti potrošača i korisnika i drugi dodatni zakoni) (BOE br. 287 od 30. studenoga 2007.), u verziji koja je bila na snazi u vrijeme nastanka činjenica.

Člankom 20. tog zakona predviđa se da poslovne prakse moraju sadržavati, ako to jasno ne proizlazi iz konteksta, barem sljedeće informacije: punu konačnu cijenu, uključujući poreze, raščlanjujući, po potrebi, iznos povećanja ili popusta koji se primjenjuju na ponudu te dodatne troškove koji se prevaljuju na potrošača ili korisnika. U ostalim slučajevima, u kojima se zbog prirode robe ili usluge cijena ne može točno utvrditi u poslovnoj ponudi, potrebno je navesti osnovicu za izračun koja potrošaču ili korisniku omogućuje provjeru cijene. Također, ako se dodatni troškovi koji se prevaljuju na potrošača ili korisnika ne mogu unaprijed izračunati iz objektivnih razloga, potrebno ga je obavijestiti o tome da postoje navedeni dodatni troškovi i, ako je poznat, njihov okvirni iznos.

Člankom 60. navedenog zakona propisuje se da prije ugovaranja poduzetnik potrošaču treba na jasan, razumljiv i okolnostima prilagođen način staviti na raspolaganje relevantne, istinite i dovoljne informacije o bitnim sastojcima ugovora, osobito u pogledu pravnih i financijskih uvjeta te o robi ili uslugama na koje se odnosi ugovor.

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Delia (u daljnjem tekstu: klijentica) i odvjetnik Vicente (u daljnjem tekstu: odvjetnik) sklopili su 9. veljače 2017. ugovor o pružanju pravnih usluga kako bi odvjetnik potraživao povrat određenih iznosa koje je klijentica platila bankarskoj instituciji na temelju određenih nepoštenih ugovornih odredbi.
- 2 Navedeni ugovor o pružanju pravnih usluga sadržavao je odredbu kojom je bilo utvrđeno da se klijentica obvezala slijediti upute odvjetnika i da, u slučaju njezina povlačenja tužbe prije okončanja sudskog postupka iz bilo kojeg razloga ili u slučaju da postigne sporazum s bankarskom institucijom, a da o tome nije obavijestila odvjetnika ili postupi protivno njegovu savjetu, odvjetniku treba platiti iznos koji proizlazi iz primjene tablice odvjetničke komore u Sevilli za obračun troškova za podnesenu tužbu.
- 3 Prije potpisivanja navedenog ugovora, odvjetnik je rukom pisanom bilješkom obavijestio klijenticu o uvjetima koji se odnose na cijenu pravnih usluga. Nije utvrđeno da je u bilješci pružena konkretna informacija o toj odredbi. Isto tako, klijentica navodi da je odvjetnika kontaktirala putem oglasa na Facebooku, u kojem se također nije spominjala navedena odredba.
- 4 Prije pokretanja sudskog postupka, odvjetnik je 22. veljače 2017. bankarskoj instituciji uputio zahtjev za provedbu izvansudskog postupka.

- 5 Klijentica je neodređenog dana na adresu stanovanja primila odgovor bankarske institucije od 2. lipnja 2017. u kojem je potonja institucija prihvatila izvansudski postupak i ponudila vratiti joj preplaćenih 870,67 eura.
- 6 Odvjetnik je 12. lipnja 2017. sudu koji je uputio zahtjev podnio tužbu za povrat iznosa koje je klijentica preplatila na temelju nepoštenih ugovornih odredbi potpisanih s bankarskom institucijom.
- 7 Klijentica je odlučila prihvatiti ponudu bankarske institucije.
- 8 Odvjetnik je 13. lipnja 2017. telefaksom klijentici poslao dopis u kojem je naveo da joj je, nakon razgovora s njom tog istog jutra, ponovio da se, bez obzira na to što je tužba podnesena, ne slaže s prihvaćanjem ponude bankarske institucije.
- 9 Sud koji je uputio zahtjev primio je 25. rujna 2017. dopis u kojem je navedeno da je klijentica povukla tužbu. Slijedom toga, postupak je obustavljen.
- 10 Odvjetnik je sudu koji je uputio zahtjev 13. studenoga 2017. podnio zahtjev za naplatu nagrada u skladu s postupkom za naplatu nagrada u iznosu od 1105,50 eura, uvećan za porez na dodanu vrijednost (PDV), odnosno, ukupno 1337,65 eura. Taj je iznos rezultat primjene pravila iz tablice odvjetničke komore u Sevilli.
- 11 Klijentica, kojoj je dodijeljena odvjetnica po službenoj dužnosti, osporavala je potraživane nagrade za rad jer je smatrala da ih ne duguje. O navedenom prigovoru obaviješten je odvjetnik koji se nije očitovao u za to predviđenom roku. Tajništvo suda donijelo je 15. listopada 2020. odluku kojom se odbija prigovor, utvrđuje dugovanje odvjetniku u iznosu od 1337,65 eura i dodjeljuje rok od pet dana za plaćanje, uz napomenu da će u suprotnom uslijediti ovrha. Klijentica je sudu koji je uputio zahtjev podnijela zahtjev za preispitivanje navedene odluke. Zahtjev je prihvaćen, a odvjetnik je pozvan da se očituje. Odvjetnik je u odgovoru zatražio da se zahtjev koji je klijentica podnijela odbije te da joj se naloži snošenje troškova.
- 12 Sud koji je uputio zahtjev dvoji u pogledu rješavanja tog zahtjeva i odlučio je uputiti ovaj zahtjev za prethodnu odluku.

Ključni argumenti stranaka glavnog postupka

- 13 Klijentica navodi da je ugovor sklopljen s odvjetnikom nepošten jer, među ostalim, sadržava odredbu kojom je predviđeno da u slučaju povlačenja tužbe nagrade treba izračunati u skladu s tablicom. Dodaje da navedeni ugovor ne odgovara informacijama koje joj je odvjetnik pružio prije njegova sklapanja, s obzirom na to da joj je rekao da će nagrade za rad iznositi 10 % od primljenog iznosa, što je već uplatila. Klijentica usto tvrdi da sporna odredba nije primjenjiva jer nije došlo do stvarnog povlačenja tužbe, s obzirom na to da se o tužbi nikada nije raspravljalo. Također tvrdi da je odvjetnik navedenu tužbu podnio s jedinim

ciljem ostvarivanja većih nagrada za rad. Stoga traži da se poništi odluka tajništva suda i da se nagrade za rad koje potražuje odvjetnik proglase neosnovanim.

- 14 Odvjetnik tvrdi da ne postoje nepoštene odredbe, da je klijenticu telefaksom upozorio na posljedice samostalnog postizanja sporazuma s bankarskom institucijom, da je tužba podnesena prije nego što je klijentica postigla sporazum s bankarskom institucijom te da je preuzeo posao sastavljanja tužbe i snosio druge troškove. Stoga traži da se zahtjev koji je klijentica podnijela odbije te da joj se naloži snošenje troškova.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 15 S jedne strane, postoji postupovni problem, i s druge strane, materijalni problem.
- 16 U pogledu postupovnog problema (na koji se odnose prvo i drugo prethodno pitanje), u Španjolskoj odvjetnici mogu pred sudom na različite načine potraživati nagrade za rad koje im njihovi klijenti duguju za usluge pružene u ranijim sudskim postupcima, a jedan od njih je takozvani postupak za naplatu nagrada za rad.
- 17 Postupak za naplatu nagrada skraćeni je postupak s ograničenim jamstvima, čija je jedina svrha da se od odvjetnikova klijenta pod prijetnjom ovrhe zahtijeva da mu isplati nagrade za rad koje mu duguje. Taj postupak provodi tajništvo suda koje, u skladu sa sudskom praksom španjolskog Tribunala Constitucional (Ustavni sud, Španjolska) i presudom Suda od 16. veljače 2017. Margarit Panicello (C-503/2015, EU:C:2017:126), ne obavlja sudske funkcije. U okviru postupka za naplatu nagrada, tajništvo suda ocjenjuje usklađenost nagrada za rad s profesionalnim postupanjem odvjetnika, odlučuje o pravima odvjetnika u odnosu na stranku koja ga je ovlastila da je zastupa te određuje iznos dugovanja.
- 18 Postupak za naplatu nagrada može se odnositi na ugovore na koje se primjenjuje Direktiva 93/13, s obzirom na to da se, u skladu s presudom Suda od 15. siječnja 2015., Biruté Šiba (C-537/13, EU:C:2015:14), na ugovore sklopljene između odvjetnika i njihovih klijenata primjenjuje navedena direktiva. Međutim, taj je postupak uređen na takav način da postoji mogućnost da sud nikada ne razmotri takav ugovor. Naime, sud intervenira samo ako klijent prigovorom osporava zahtjev za naplatu nagrada i ako jedna od stranaka podnese zahtjev za sudsko preispitivanje odluke koju je donijelo tajništvo suda koje odlučuje o navedenom prigovoru. Stoga se u tom postupku ne predviđa da bi u nekom trenutku sud mogao po službenoj dužnosti provjeriti eventualne nepoštenosti ugovornih odredbi.
- 19 Iako se sudskom praksom Suda utvrđuje obveza suda da po službenoj dužnosti ispita eventualnu nepoštenost odredbe čim ima dovoljno činjeničnih i pravnih elemenata, isto je tako točno da su zbog posebnosti postupka za naplatu nagrada za rad potrebna pojašnjenja u tom pogledu. Te su posebnosti sljedeće: činjenica da tajništvo suda nije pravosudno tijelo, skraćeni postupak i način intervencije suda

koja je ograničena na završnu fazu postupka i u slučaju da, nakon što klijent odluči pobijati zahtjev za naplatu nagrada za rad, jedna od stranaka naknadno odluči podnijeti zahtjev za sudsko preispitivanje odluke tajništva suda. Usto valja istaknuti da bi u takvom slučaju općenito trebalo analizirati materijalna pitanja kao što su priroda pobijane odredbe, pružena razina informacija ili adhezijski način sklapanja ugovora, koje je teško ispitati u završnoj fazi skraćenog postupka u kojem su osnova argumentacije i mogućnost dokazivanja vrlo ograničeni.

- 20 Kao drugo, iako je točno da klijent može pokrenuti naknadni deklaratorni postupak kako bi se pozvao na nepoštenost odredbi sadržanih u ugovoru koji je sklopio s odvjetnikom, čini se da navođenje klijenta na pokretanje takvog postupka, u kojem je sudjelovanje odvjetnika obvezno i može dovesti do eventualnog nalaganja snošenja troškova u slučaju odbijanja, nije u skladu s načelom djelotvornosti iz Direktive 93/13. Na isti način, u pogledu postupka ovrhe radi naplate nagrada za rad, točno je da pokretanje faze ovršenja, u koju se sud uključuje po okončanju postupka za naplatu nagrada za rad, ovisi o inicijativi odvjetnika (moguće je da klijent plati dobrovoljno i da taj postupak čak nije potrebno pokrenuti); osim toga, u ovršnom postupku potrošač nema mogućnost pozvati se na nepoštenost odredbi.
- 21 Poznato je da je Sud u rješenju od 25. listopada 2018., Elena Barba Giménez (C-426/17, EU:C:2018:858), utvrdio da je „u okviru postupaka koji spadaju u nadležnost tajništva suda, poput glavnog postupka, ovršni sud nadležan za nalaganje pljenidbe dugovanog iznosa dužan ispitati, po službenoj dužnosti ako je to nužno, eventualnu nepoštenost ugovorne odredbe iz ugovora koji su sklopili punomoćnik ili odvjetnik i njegova stranka”. Međutim, takvo se utvrđenje temelji na onome što je navedeno u presudi od 16. veljače 2017., Margarit Panicello (C-503/15, EU:C:2017:126), iako se čini da ta presuda ima drukčije značenje. Naime, čini se da je u presudi Margarit Panicello riječ o utvrđivanju nadležnog tijela za upućivanje zahtjeva za prethodnu odluku, ali ne čini se da je utvrđeno da je postupak za naplatu nagrada za rad usklađen s propisima Unije, s obzirom na to da se sudu dopušta provedba provjere nepoštenosti u fazi ovršenja. U tom je smislu Sud u nekoliko navrata presudio da valja provesti provjeru nepoštenosti prije nego što se provede ovrha nad potrošačem (vidjeti, na primjer, presudu Profit Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:711, t. 44., 61. do 64. i 71.)).
- 22 S obzirom na prethodna razmatranja, pojavljuje se dvojba je li postupak za naplatu nagrada za rad u skladu s Direktivom 93/13 i njezinim načelom djelotvornosti, u vezi s pravom na djelotvoran pravni lijek iz članka 47. Povelje.
- 23 U pogledu materijalnih problema (na koje se odnosi treće, četvrto i peto prethodno pitanje), potrebno je razjasniti prirodu odredbe sadržane u ugovoru sklopljenom između odvjetnika i klijentice, kojim se utvrđuju nagrade za rad koje treba platiti u slučaju da klijentica iz bilo kojeg razloga povuče tužbu prije okončanja sudskog postupka ili postigne sporazum s bankarskom institucijom, a da o tome nije obavijestila odvjetnika ili je postupila protivno njegovu savjetu.

- 24 U slučaju da Sud odluči da nacionalni sud kada odlučuje o zahtjevu za sudsko preispitivanje u okviru postupka za naplatu nagrada može razmotriti eventualnu nepoštenost odredbi, pojavljuje se dvojba u pogledu toga je li sporna odredba obuhvaćena člankom 4. stavkom 2. Direktive 93/13 na način na koji je Sud tumači.
- 25 Sporna odredba može se smatrati odštetnom odredbom ili odredbom o ugovornoj kazni, a ne odredbom koja se izravno odnosi na cijenu, s obzirom na to da je predviđena za poseban slučaj, odnosno za slučaj kada klijentica povuče tužbu nakon pokretanja postupka ili postizanja jednostranog sporazuma klijentice s bankarskom institucijom. Ako se ocijeni da je sastavni dio cijene, može se smatrati da je odredba nepoštena ako nije sastavljena na jasan i razumljiv način. Stoga priroda odredbe određuje vrstu analize koju treba provesti i način provjere kojoj može biti podvrgnuta.
- 26 U slučaju da se smatra da je sporna odredba obuhvaćena člankom 4. stavkom 2. Direktive 93/13, također je, radi rješavanja spora, nužno utvrditi može li se smatrati jasnom i razumljivom. Takva se dvojba pojavljuje jer se u ovom slučaju odredbom ne utvrđuje točan iznos niti postotak u odnosu na iznose ili metodu izračuna, nego se njome upućuje na orijentacijsku tablicu koju je sastavila odvjetnička komora.
- 27 Kad je riječ o tim tablicama, njih su odobrile odvjetničke komore. Zakonom o strukovnim komorama, kako je izmijenjen Zakonom 25/2009, zabranjeno je uspostavljanje orijentacijskih tablica ili kriterija nagrađivanja stručnjaka za njihov rad, osim u svrhu čisto orijentacijskog korištenja u sudskim postupcima za procjenu troškova i naplatu nagrada za rad u kojima je LEC-om predviđeno da se od odvjetničke komore zatraži izvješće o primjerenosti nagrada za rad koje potražuju odvjetnici. Općim zakonom o odvjetništvu koji je bio na snazi u trenutku sklapanja ugovora između klijentice i odvjetnika bilo je propisano da, u slučaju nepostojanja izričitog sporazuma, tablice treba uzeti u obzir kao mjerilo za utvrđivanje nagrada za rad, iako je takva odredba protivna Zakonu o strukovnim komorama kako je izmijenjen Zakonom 25/2009. U predmetnom slučaju, kao što je naznačeno u ugovoru između klijentice i odvjetnika, odvjetnik je upotrijebio tablicu kako bi odredio svoje nagrade za rad u slučaju da klijentica povuče tužbu ili sklopi sporazum s bankarskom institucijom, a da o tome ne obavijesti odvjetnika ili postupi protivno njegovu savjetu.
- 28 Kao drugo, u spisu ništa ne upućuje na to da je odvjetnik obavijestio klijenticu o sadržaju sporne odredbe, s obzirom na to da se u rukom pisanoj bilješci koju joj je dostavio ne upućuje ni na što u tom pogledu, niti se jasno navodi u ugovoru koji su potpisali. Ništa ne upućuje ni na to da je navedena tablica javna, na način da joj je klijentica u ovom slučaju mogla pristupiti. Osim toga, smatra se da tablica nije sastavljena na jasan način. Naime, ne navodi se osnovica za izračun nagrade za rad odvjetnika i upućuje se na različita pravila, čiji je odabir prepušten odvjetnikovoj odluci. Stoga, iako je moguće da se točan iznos za pružene usluge ne može utvrditi u trenutku sklapanja ugovora, trebaju postojati minimalni

zahtjevu pogledu određivanja osnovica za izračun koje klijentu omogućavaju da izračuna okviran iznos nagrada za rad koje je dužan podmiriti.

- 29 Kao što je to Sud utvrdio u različitim presudama, na primjer u presudi od 15. ožujka 2012., *Jana Pereničová* (C-453/10, EU:C:2012:144), netransparentnost odredbe ne znači automatski da se ona smatra nepoštenom u smislu članka 3. stavka 1. Direktive. Također, utvrđivanje nepoštenosti poslovne prakse jedan je od elemenata, među ostalim, na kojem nadležni sud u skladu s člankom 4. stavkom 1. Direktive 93/13 može temeljiti svoju ocjenu o nepoštenosti odredbi.
- 30 S obzirom na prethodno navedeno, važno je razjasniti može li se nepoštenom poslovnom praksom u smislu Direktive 2005/29 smatrati odredba sadržana u ugovoru sklopljenom između klijenta i odvjetnika, kojom se upućivanjem na tablicu odvjetničke komore utvrđuju nagrade za rad odvjetnika, a da navedena odredba nije bila navedena ni u poslovnoj ponudi ni u prethodnim informacijama.

RADNI DOKUMENT